

Latvijas Lingvistikas Olimpiādes

2020.-2021.m.g.

2.kārtas

atbildes un risinājumi

1.Uzdevums

omal	Верхушка / virsotne
omal iüm	Крыша / jumts (mājas virsotne)
omal xiül	крона дерева / koka vainags (koka virsotne)
ombeay iüm	Дверь / durvis (mājas mute)
ombeay quiec	Клюв / knābis (putna mute)
ombiüm cün	Улей / strops (bišu mīteklis)
ombiüm owixeran	Перчатка / cimds (plaukstas mīteklis)
onic	Шея / kakls
onic owixeran	Запястье / plaukstas locītava (plaukstas kakls)
op oleajaran	Стопа / pēda (kājas lapa)-šeit lapa ("op") ir kā plakne vai plakans materiāls
op xiül	Лист / lapa (koka plakne)

cün – пчела / bite

ombiüm quiec – гнездо / ligzda (putna mīteklis)

onic oleajaran –

лодыжка / щиколотка / голень / часть ноги чуть выше стопы / pīlīte / potīte / arakšstilbs (kājass kakls)

op owixeran – ладонь / plauksta

xiül – дерево / koks

Māja / дом – **iūm** (здание, строение) – celtne, ēka - līdzīgi mājas celtnei.

Māja / дом – **ombiūm** (место обитания, убежище, подходит для животных и неодушевленных объектов).

– mīteklis, dzīvošanas vieta, vieta, kur kaut kas atrodas – gan dzīvi, gan nedzīvi priekšmeti.

Kāja / нога – **oleajaran**

Putns / птица – **quiec**

Mute / рот – **ombeay**

2. Uzdevums

13	oxlajune	3 (+) 10
15	jo'lajune	5 (+) 10
16	waklajune	6 (+) 10
19	b'alunlajune	9 (+) 10
42	chab' winike' sok chab'e	2. 20 + 2
69	ox winike' sok b'alune	3. 20 + 9
70	slajunil chan winike'	10 4.-st 20-st
74	ox winike' sok chanlajune	3. 20 + 14
1000	slajunil winike' ox xa'ne	10. 20 3.-st 400-st
1500	sjo'lajunil winike' chan xa'ne	15. 20 4.-st 400-st

Skaitļu sistēma ir ar bāzi 20 un 400.

No 13 līdz 19 skaitļus pierakstā kā "vieninieki+10"; vieninieku vārdi beidzās ar "-e".

Ja skaitlis nedalās ar 20, to pieraksta kā $20 \cdot X + \text{atlikums}$ (izņemot "apaļus" skaitļus līdz 400).

"s-" piedēkli var pievienot skaitļiem, kas dalās ar 5 (5 – sjo'; 10 – slajunil; 15 – sjo'lajunil) – tas nozīmē, ka skaitlis vārda pirmajā daļā jāsummē ar šādu skaitli, kas dalās ar 20 (vai 400), kas iet pirms tā, kas ir norādīts kreisajā pusē.

Piemēram: $1500 = 15 \cdot 20 + 1200$ (skaitlis pirms $4 \cdot 400 = 1600$, jeb $3 \cdot 400$)

С 20 - система с базой 20 и 400.

С 13 до 19 числа записываются как : единицы+10; единицы заканчиваются на «-e»

Если в число не укладывается целое количество 20, число записывается как сумма $20 \cdot X + \text{остаток}$ (кроме «круглых» чисел до 400).

«s-» можно добавить к числам, кратным 5 (5 – sjo'; 10 – slajunil; 15 – sjo'lajunil) – тогда число, которое начинается на "s" читается как: «X в следующем числе $Y \cdot 20$ » или «X * 20 в следующем числе $Z \cdot 400$ »

То есть, чтобы записать нужно число, надо прибавить X к $(Y-1) \cdot 20$ или к $(Z-1) \cdot 400$

Например, $1500 =$ Прибавить (s-) 15 (-jo'lajunil) двадцаток (winike') к числу, предшествующему chan xa'ne ($4 \cdot 400 = 1600$), то есть к $3 \cdot 400 = 1200$

Итого: $15 \cdot 20 + 1200 = 1500$

3. Uzdevums

10. Высокая очень быстрая чёрная лошадь ищет нескольких шаманов.

Garš ļoti ātrs melns zirgs meklē dažus šamaņus.

11. Несколько медленных хороших солдат выберут детей.

Daži lēni labi karavīri izvēlēsies bērnus.

12. Невзрачные худые повара долго мыли толстую хорошую кошку.

Neizskatīgi tievi pavāri ilgi mazgāja resnu labu kaķi.

13. Iawa kordonla moregulane cuanketce

14. mabagula kordon mex jaksajaksalane wagagewa

15. mex tchexanla under mu tcama tamone tcolagatco

16. tamo caze thargon ga calane dzagedzagegewa

Глаголы в конце предложения / Darbības vārdi atrodas teikuma beigās

Удвоение корня глагола – продолжительность действия / darbības vārda saknes duplikācija norāda uz darbības ilgumu.

Времена глагола / darbības vārdu laiki

gewa – будущее / nākotne

tco – настоящее / tagadne

tce – прошедшее / pagātne

Удвоение корня прилагательного – наречие «очень» / īpašības vārda saknes duplikācija atbilst vārdam “ļoti”

Окончания прилагательных / īpašības vārdu galotnes

-ne - прямое дополнение / tiešais papildinājums

-la - множественное число / daudzskaitlis

-gula – несколько / daži

Katrs apzīmētājs tiek izmantots tikai 1 reizi, ar pēdējo vārdu apzīmētā vārda klasterī

Порядок слов в именном кластере / Vārdu kārtība apzīmētā vārda klasterī

Ja vārds ir apzīmēts ar 1 īp.vārdu, tas tiek likts pēc apzīmētā vārda (pa labi no vārda).

Ar ≥ 2 īpašības vārdiem: visi atrodas pirms apzīmētā vārda (pa kreisi no vārda) pēc kārtas, izņemot “kopīgo” apzīmētāju, jeb pirmo īpašības vārdu tulkojumā, kas ir vienīgais kas atrodas pa labi no vārda.

4.Uzdevums

17. Maza čūska / маленькая (короткая) змея
18. pupinye
19. sonye
20. pyere (pyerre / pyerye – 0.5 punkti)
21. benye
22. baro
23. aki kinyo
24. rope

Visos piemēros un atbildēs (izņemot cūku, vistu un suni), otro vārdu vārdkopā var iedalīt 2 daļās – objekta klase + papildinātājs (skaitlis vai īpašības vārds). Apatani valodā ir vairāk par 10 klasēm (jeb objektu klasifikatoriem), kas norāda uz objekta formas, materiāla, apjoma, pielietojuma vai kādu citu īpašību. Zemāk ir doti klašu apraksti, kas bija nepieciešami kādai no 18.-22. atbildēm. Vārdi cūka, vista un suns “zaudēja” dzīvnieku klasi, jo tos bieži lieto runā ar apzīmētājiem. Šajā gadījumā ir izmantota objekta vārda pēdējas zilbes reduplikācija klases zilbes vietā:

a-**lyi lyi**-ro, a-**ki ki**-pinye, a-**ki ki**-nyo, pa-**ro ro**-pe

18. pu-pinye :

Apjomīgs, izstiepts, apaļīgs (olas formas) priekšmets

объемная вытянутая / округлая форма / форма яйца

19. so-nye :

Garš, izstiepts, plakans priekšmets

длинная / вытянутая (плоская) форма

20. pyer-e (pyer-re / pyer-ye)

Ļoti mazs, sīks priekšmets

объект очень маленького размера

21. be-nye :

Auduma izstrādājums

изделие из ткани

22. ba-ro :

Apaļš un plakans priekšmets – kaut gan mēs zinām, ka mēness nebūt nav plakans, debesīs mēs (un apatani tautas cilvēki) redzam to kā plakanu

круглый и плоский объект

5. Uzdevums

1. barggan
2. einnostit
3. einnosta
4. vizardan
5. jamán
6. japmá
7. atnit
8. atná
9. oasttán
10. oastá
11. vuoigŋat
12. vuoigŋá

Глаголы в 2 группах (спряжениях) – с изменением согласного (2 группа) в корне или без (1 группа).

1 группа спряжений – 3-сложные глаголы

2 группа – 2-сложные глаголы (при этом 2 или более гласных подряд находятся в 1 слоге)

Изменения окончаний в 2-сложных глаголах

-it, -án, -á

-at, -an, -á

Изменения инфинитив → 1 лицо (2 группа). Убирается первый согласный слога, и при этом:

Глухой + сонорный (n, ŋ) → сонорный (tn → n, kŋ → ŋ)

Звонкий + сонорный (m, n) → дубликация сонорного (bm → mm, dn → nn)

Или: Удвоение согласного 2го слога (=первый согласный последнего слога) в 2-сложных словах.

Darbības vārdi var tikt sadalīti 2 grupās (konjugācijās): bez līdzskaņa mijas saknē (1.grupa) vai ar miju (2. grupa)

1.grupas darb.vārdiem ir 3 zilbes, bet 2. grupas – 2 zilbes (≥ 2 blakus esošie patskaņi atrodās vienā zīlē).

Divzīlbu vārdu galotnes:

-it, -án, -á

-at, -an, -á

Mainot 2.grupas darb.vārdu no nenoteiksmes uz 1.personas darb.vārdu, tiek dzēsts 2.zilbes pirmais līdzskanis un notiek sekojošā mija:

Nebalsīgs + skanenis (sonants) (n, ņ) \rightarrow skanenis (tn \rightarrow n, kŋ \rightarrow ņ)

Balsīgs + skanenis (m,n) \rightarrow skaneņa duplikācija (bm \rightarrow mm, dn \rightarrow nn)

Vai arī: 2.zilbes pirmā līdzskaņa duplikācija